

***BEBE TEATRU — O NOUĂ PERSPECTIVĂ A TEATRULUI
DE ANIMAȚIE PENTRU COPII DIN MOLDOVA***

*BABY THEATER — A NEW OPPORTUNITY OF THE
ANIMATION AND CHILDREN`S THEATER IN MOLDOVA*

NINA LEFTER,

lector universitar, doctorandă,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

CZU 792-053.4

Prin definiție, bebe teatru oferă producții artistice foarte mici, care răspund nevoilor și abilităților copiilor de la naștere până la vârsta de trei sau patru ani. Bebelușii și copiii mici vizitează teatrul cu părinții sau îngrijitorii lor, pentru a se bucura de o performanță special concepută pentru ei. Asemenea spectacole durează mai puțin decât producțiile adulte (20-30 minute) și au tendința de a fi mult mai participative, cu oportunități de a veni pe scenă și de a interacționa cu obiecte sau actori. Interpreții și spațiul de joc sunt, de obicei, la același nivel cu publicul. Necesitatea show-urilor pentru copiii, de la 0 la 3 ani, în teatrele din Moldova, m-a determinat să scriu acest studiu.

Cuvinte-cheie: mișcări repetitive, experiență multisenzorială, abstractizare, siguranță

The Baby theater presents very small artistic productions which cater for the needs and abilities of children from birth to the age of three or four. Babies, toddlers and young children visit the theatre with their parents or those who take care of them, to enjoy a performance designed especially for them. Usually, these shows are shorter than productions for adults, and they tend to be much more participatory, with opportunities to come into the stage and interact with objects or actors. The purpose of the study of this article is to highlight the necessity of performances for children from 0 to 3 years and the introduction of these shows into the repertory of children's theatres in Moldova.

Keywords: repetition, multisensory experience, abstraction, safety

Introducere

Bebe-teatru include limbajul sonor, muzical, coregrafic, plastic. Este un teatru care înseamnă noțiune, gest, simbol, senzație, emoție, culoare, abstractizare, siguranță, mișcări repetitive etc. Scopul acestor reprezentații este ca micul spectator să-și dezvolte capacități și aptitudini estetice, nu doar cognitive. Scena în teatrul pentru copii și de păpuși din Moldova nu se deosebește prea mult de scena teatrului pentru maturi nici astăzi, cutia scenică fiind cu mult deasupra spectatorului mic. Deseori, această distanță îi sperie pe cei micuți, iar regizorii justifică ieșirea din sală a copilului care plânge prin faptul că e prea mic.

Despre rolul și necesitatea *bebe teatru* în educația timpurie din Moldova voi argumenta în acest studiu, oferind exemple de spectacole ale genului din Europa. Voi relata, de asemenea, despre experiența personală, prin participarea la workshop-ul *bebe teatru*, organizat de *Sava Cebotari Theatre Company*, la Chișinău, la începutul anului 2018.

Mijloace de expresivitate în spectacolele *bebe teatru*

La proiectarea unui spectacol pentru bebeluși, este necesar, să se urmărească câțiva pași: totul începe de la idee; numărul actorilor nu depășește cifra trei; apariția liniei de demarcație între scenă și spectator până la antrenarea publicului în spectacol; lipsa textului în scenă; absența unui subiect prealabil; acțiunile sunt abstracte. Iată, ce presupune, de fapt, spectacolul *bebe teatru*:

Repetarea — acțiunile scenice sunt repetitive, ceea ce-i permite bebelușului să perceapă mai bine ce se întâmplă în scenă. Urmărind repetarea acțiunii cu mici variații, le permite să facă legături între cauză și efect.

Experiențe multisenzoriale — pentru un public care nu poate vorbi, cuvintele nu mai sunt modul vital de comunicare. Vizualul, sunetul, mirosul și chiar gustul devin mult mai vii.

Extinderea spectacolului dincolo de scenă — acest lucru ar putea începe în hol, cu personaje salutând audiența sau poate avea loc după spectacol, atunci când copiii sunt invitați pe platoul de joc, pentru a atinge elementele de recuzită, decor etc.

Abstractie — multe companii evită în mod deliberat prezentarea unui singur mesaj logic. În schimb, ele îmbrățișează toate semnificațiile posibile pe care le pot face copiii dintr-o serie de întâmplări. Această dramaturgie le oferă copiilor controlul creativ, făcându-i părtași ai actului scenic.

Siguranță — nu există suspans, șocuri sau amenințări de pericol în spectacolele pentru bebeluși. Acestea sunt înlocuite cu momente-surpriză. Performanțele pot prezenta împrejurimi familiare

— grădini, bucătării, băi, de exemplu — toate organizate artistic în scenă. Ca și în jocul liber al copiilor, o cutie devine o casă sau o masă devine o navă.

Feedback — reacția copiilor la procesul creativ este parte din spectacol. Bebelușii pot interacționa, la un moment dat, cu tot ce se desfășoară pe platou.

Influențe

Până în ultimele trei decenii ale secolului XX, teatrul pentru copii sub trei ani era de neimaginat. Spectacolul însemna acțiune, subiect, conflict, cuvânt rostit. Era o iluzie să crezi că, poți face teatru fără o poveste, fără text, însă, la sfârșitul anilor 1970, au survenit schimbări. Contextualitatea istorico-artistică a fost diferită în diferite țări dar, totuși, timp de aproximativ zece ani, arta pentru bebeluși a început să se strecoare în teatre. În Franța, o serie de documentare — *Bebeluşul este o persoană*, realizate de Bernard Martino, a inspirat câțiva muzicieni să meargă în grădinițe și să vadă care este reacția copiilor la auzul instrumentelor muzicale.

Ideea a fost popularizată și prin intermediul cărții cu același titlu, în care autorul reconstituie povestea minunată a nou-născutului, bazându-se pe mărturiile părinților și pe opiniile unor cunoscuți obstetricieni, pediatri și psihologi.

În același timp, în Anglia, companiile de teatru au început să facă spectacole pentru copii de la zero la trei ani, audiență pe care au crezut-o ignorată, chiar oprimată de societate. În Italia, companiile au răspuns modelului pedagogic Reggio Emilia prin aducerea copiilor în sălile lor de repetiție. După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, cetățenii orașului Reggio Emilia își doreau pentru copiii lor o lume mai bună, dar și o nouă educație. De aceea, au organizat un protest și au ocupat o clădire pustie din oraș, care ar fi trebuit să găzduiască o grădiniță. Atitudinea lor i-a atras atenția lui Loris Malaguzzi, psiholog și pedagog la școala elementară din Reggio Emilia, care, de-a lungul a peste treizeci de ani, va interveni pe lângă municipalitatea orașului, în vederea creării unor grădinițe destinate copiilor între trei luni și șase ani. Ele au fost înființate în perioada anilor '60-'70 ai sec. XX, activitățile de acolo desfășurându-se după o nouă metodă de educație, numită chiar Reggio Emilia. Noua abordare (metoda Reggio) are la bază viziunea lui Loris Malaguzzi. Conform acestuia, copilul este văzut ca fiind puternic, competent, cu potențial deosebit, fiind conectat cu ceilalți copii și cu adulții [1, p. 16-17].

Conferința Mondială de la Jomtien (Thailanda) din 1990 — *Educația pentru toți* — a introdus un nou concept, cel de *lifelong learning* (educație pe tot parcursul vieții) și, odată cu el, ideea că educația începe de la naștere. Astfel, conceptul de educație timpurie s-a lărgit, coborând sub vârsta de trei ani. Această nouă perspectivă asupra perioadei copilăriei timpurii, precum și noile descoperiri și teorii asupra dezvoltării copilului au impulsivat artiștii să creeze spectacole pentru cei mici. În Europa, de aproape patruzeci și cinci de ani, se fac spectacole pentru copiii de la 0 la 3 ani, folosind artele vizuale, muzica, sunetele, culorile, luminile, ba chiar și întunericul. De exemplu, teatrul *Helios* din orașelul Ham, Germania, propune copiilor un spectacol sand-art, invitându-i să descopere și să studieze urmele de pe nisip sau să inventeze jocuri cu ajutorul lemnelor. Aproape treizeci de teatre pentru bebeluși, din Europa au format comunitatea Small Size, având ca obiectiv schimbul de experiență. Este o rețea care s-a dezvoltat în întreaga Europă, de la nord la sud, de la est la vest, fiind punctul de întâlnire a diferitor tradiții artistice din acest domeniu și un schimb între diferite sisteme culturale și educaționale pentru primii ani de viață ai copilului.

Se pare că fenomenul bebe teatru ia amploare, deoarece în perioada 2-4 februarie 2018, la Chișinău a avut loc workshop-ul *Bebe teatru*, organizat de Compania Teatrală *Sava Cebotari*, avându-le ca protagoniste pe coregrafele Barbara Fuchs și Emily Welther (Germania). Ele fac spectacole pentru copii din anul 2009, bazându-se pe plastică, muzică, sunete! Trei zile intense de muncă au adus rezultate bune! La finalul proiectului, am prezentat un spectacol (douăzeci și cinci de minute), organizat din cele mai reușite studii, inventate de noi, participanții la workshop (imaginile 1-3).

Marcela Nistor, actriță, una dintre participantele active la acest eveniment, a remarcat necesitatea

acestui gen de teatru și în Republica Moldova: „Niciodată nu m-am gândit la bebeluși ca la un public sau că teatrul ar fi o etapă firească din educația lor. Pentru asta a fost nevoie de două femei talentate din Germania și un grup de entuziaști (actori, coregrafi, pedagogi) din Moldova, care timp de trei zile mi-au deschis orizonturi noi. Am început de la autocunoașterea propriului corp, mișcare, studii și am

Imaginea 1. Studiul 1.

Sursa: Workshop-ul *Bebe teatru*,
2-4 februarie 2018, Chișinău

Imaginea 2. Studiul 2.

Sursa: Workshop-ul *Bebe teatru*,
2-4 februarie 2018, Chișinău

Imaginea 3. Studiul 3.

Sursa: Workshop-ul *Bebe teatru*,
2-4 februarie 2018, Chișinău

ajuns la o mică prezentare pentru public. Mulțumită acestui workshop, am obținut o conștientizare a importanței acestui gen de teatru și descoperirea mea în el¹.

Concluzii

Bebe teatru este un nou gen al teatrului post-dramatic, care oferă posibilitatea de a implica spectatorul mic în lumea artelor, prin intermediul muzicii, sunetului, culorii etc. Astfel, se promovează importanța educației și a experiențelor pozitive în primii ani de viață. Spectacolele au menirea să dezvolte creativitatea, fantezia, inventivitatea copiilor și părinților deopotrivă. Este un proiect de viitor ce merită să fie abordat de teatrele pentru copii din Moldova.

Referințe bibliografice

1. DUBOIS, E. *La Pedagogie a Reggio Emilia, cité d'or de Loris Malaguzzi*. L'Harmattan, 2015.

1 Marcela Nistor, actriță. Workshop-ul *Bebe teatru*, 2-4 februarie 2018, Chișinău.